

PROCEDURY REAGOWANIA W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 2 IM. KARD. STEFANA WYSZYŃSKIEGO W IMIELINIE

Wstęp

1. Niniejszy dokument określa najważniejsze zasady oraz sposoby postępowania wszystkich pracowników szkoły/rodziców/opiekunów, w tym wolontariuszy, praktykantów i stażystów, wobec dzieci dla zapewnienia im bezpieczeństwa.
2. Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników szkoły/rodziców/opiekunów jest praca dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie.
3. Pracownik/rodzic/opiekun traktują dziecko z szacunkiem oraz uwzględniają jego potrzeby.
4. Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracownika/rodzica/opiekuna wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie.
5. Pracownik szkoły/rodzic/opiekun, realizując cele ochrony dzieci, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych szkoły oraz swoich kompetencji.

Rozdział I Słownik terminów

1. Personel szkoły to każdy pracownik, czyli osoba zatrudniona oraz wolontariusz, praktykant i osoba odbywająca staż.
2. Dzieckiem jest każda osoba będąca na liście uczniów.
3. Opiekunem dziecka jest osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego przedstawiciel ustawowy(rodzic/opiekun prawny) lub inna osoba uprawniona do reprezentacji na podstawie przepisów szczególnych lub orzeczenia sądu (w tym rodzina zastępcza).
4. Zgoda opiekuna dziecka oznacza zgodę co najmniej jednego z opiekunów dziecka. Jednak w przypadku braku porozumienia między opiekunami dziecka należy poinformować opiekunów o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny..
5. Przez krzywdzenie dziecka należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniechanie.
6. Osoba odpowiedzialna za politykę ochrony dzieci przed agresją i krzywdzeniem to dyrektor szkoły oraz konsultanci szkolni ds. przeciwdziałania przemocy (dalej zwani konsultanci szkolni), sprawujący nadzór w szkole nad realizacją polityki ochrony dzieci przed agresją i krzywdzeniem.

Rozdział II Procedury postępowania i zachowania wobec działań niepożądanych .

I. Procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży demoralizacją dotyczą następujących sytuacji:

1. W przypadku podejrzenia, że uczeń posiadania bądź palił tytoń.
2. W przypadku ucieczki ucznia ze szkoły w czasie zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych.
3. W przypadku, gdy uczeń szkoły używa alkoholu, środków psychoaktywnych, uprawia nierząd, przejawia zachowania świadczące o demoralizacji.
4. W przypadku, gdy uczeń jest pod wpływem alkoholu lub innego środka psychoaktywnego na terenie placówki.

5. W przypadku znalezienia alkoholu lub substancji przypominającej narkotyków na terenie placówki.
6. W przypadku podejrzenia posiadania przez ucznia substancji psychoaktywnej.
7. Czynny karalne:
 - A. W przypadku gdy uczniowie uczestniczą w bójce.
 - B. W przypadku, gdy rodzic/opiekun prawny poinformuje nauczyciela o bójce między uczniami w szkole.
 - C. Postępowanie w przypadku agresji ucznia wobec nauczyciela, pracownika szkoły, innych osób dorosłych przebywających w szkole.
 - D. Postępowanie w przypadku agresywnego zachowania pracownika szkoły wobec ucznia.
 - E. Postępowanie w przypadku agresywnego zachowania rodziców i innych osób dorosłych przebywających na terenie szkoły wobec uczniów.
8. W przypadku znalezienia broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów.

Rozdział III **Działania interwencyjne**

I. W przypadku podejrzenia, że uczeń posiadania bądź palił tytoń nauczyciel/pracownik szkoły:

1. Nakazuje uczniowi zwrot tytoniu.
2. Informuje o zdarzeniu wychowawcę klasy.
3. Wychowawca powiadamia o zdarzeniu rodziców /prawnych opiekunów ucznia oraz pedagoga szkolnego.
4. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem przeprowadza rozmowy z uczniem i jego rodzicami/ opiekunami prawnymi. Rozmowa obejmuje informacje o ustalonych okolicznościach zdarzenia, konsekwencjach palenia tytoniu, formie ukarania ucznia.

II. W przypadku ucieczki ucznia ze szkoły w czasie zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych nauczyciel:

1. Odnotowuje nieobecność w dzienniku lekcyjnym.
2. Informuje wychowawcę klasy, który telefonicznie powiadamia rodziców/opiekunów prawnych o zaistniałym fakcie.
3. Wychowawca przeprowadza rozmowy z uczniem i jego rodzicami/ opiekunami prawnymi i odnotowuje ten fakt w karcie interwencji. Rozmowa ma na celu ustalenie przyczyn ucieczki z lekcji oraz przekazanie informacji o konsekwencjach takiego postępowania i formie ukarania ucznia.
4. W przypadku utrudnionego kontaktu z rodzicami/ opiekunami prawnymi ucznia wychowawca wzywa ich do szkoły listem poleconym, którego kserokopię zachowuje.
5. Jeżeli problem powtarza się, wychowawca informuje pedagoga szkolnego, który przeprowadza ponowną rozmowę z uczniem i jego rodzicami/ opiekunami prawnymi.
6. W przypadku braku poprawy zachowania lub braku zainteresowania ze strony rodziców/ opiekunów prawnych pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły podejmuje inne, przewidziane prawem czynności.
7. Powtarzające się ucieczki pedagog zgłasza do sądu rodzinnego.

III. W przypadku, gdy uczeń uprawia nierząd, przejawia zachowania świadczące demoralizacji – nauczyciel/pracownik szkoły podejmuje następujące kroki:

1. Przekazuje informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje pedagoga, psychologa szkolnego i dyrektora placówki.
3. Wychowawca wzywa rodziców (prawnych opiekunów) – rozmowa z rodzicami i uczniem:

- a. zobowiązuje rodziców do wzmożenia nadzoru, ucznia do zaniechania podobnych działań,
 - b. składa propozycję skorzystania z pomocy specjalistycznej.
4. Jeśli rodzice odmawiają współpracy lub rodzice nie stawiają się do szkoły, a dziecko nie zmienia postępowania – powiadamia sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).

IV. W przypadku, gdy uczeń jest pod wpływem alkoholu lub innego środka psychoaktywnego na terenie placówki – nauczyciel/pracownik szkoły podejmuje następujące kroki:

1. Przekazuje informację wychowawcy klasy oraz dyrektorowi szkoły.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy – bezpieczne miejsce pod stałym nadzorem.
3. Wzywa lekarza lub policję w celu stwierdzenie stanu trzeźwości lub odurzenia.
4. Wzywa rodziców (prawnych opiekunów) – zobowiązuje do zabrania ucznia ze szkoły – rodzic pisemnie potwierdza zabranie ucznia ze szkoły (z określeniem stanu, w którym został zabrany).
5. Gdy rodzice odmawiają przyścia do szkoły – powiadomienie policji.
6. W przypadku stwierdzenia nietrzeźwości – policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień, albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych z jednoczesnym powiadomieniem opiekunów prawnych oraz sądu rodzinnego.

V. W przypadku znalezienia alkoholu lub substancji przypominającej narkotyk na terenie placówki – nauczyciel/pracownik szkoły podejmuje następujące kroki:

1. Zabezpiecza substancję (z zachowaniem ostrożności) – przed zniszczeniem jej lub użyciem przez inne osoby.
2. Podejmuje próbę ustalenia do kogo substancja należy.
3. Powiadamia dyrektora szkoły.
4. Wzywa policję i przekazuje wszelkie informacje związane ze zdarzeniem oraz kopię karty interwencyjnej.

VI. W przypadku podejrzenia posiadania przez ucznia substancji psychoaktywnej nauczyciel/pracownik szkoły:

1. W obecności innych osób (pedagog, dyrektor) żąda oddania substancji.
2. Żąda opróżnienia kieszeni, wyjęcia wszystkich przedmiotów z teczki – nie ma prawa przeszukiwać (tylko policja).
3. Powiadamia dyrektora szkoły, opiekunów prawnych i wzywa do niezwłocznego stawiennictwa.
4. W przypadku odmowy przekazania substancji i okazania zawartości teczki – wzywa policję.
5. Po dobrowolnym oddaniu substancji – powiadamia policję.
6. Wypełnia odpowiednie rubryki karty interwencyjnej.

VII. W przypadku gdy uczniowie uczestniczą w bójkach – nauczyciel/pracownik szkoły:

1. W przypadku, gdy nauczyciel lub inny pracownik szkoły jest świadkiem przemocy lub uzyska informacje z innego źródła, w pierwszej kolejności interweniuje, upomina ucznia będącego sprawcą agresji i zapewnia bezpieczeństwo uczestnikom zdarzenia. W razie potrzeby prosi o pomoc innego pracownika szkoły. Następnym krokiem jest poinformowanie wychowawców uczniów, którzy brali udział w zdarzeniu oraz pedagoga lub psychologa szkolnego.
2. W razie potrzeby pedagog szkolny rozmawia (pojedynczo) z osobą poszkodowaną, sprawcą przemocy oraz ze świadkami zdarzenia, uzyskując od nich informacje o zdarzeniu oraz udzielając poszkodowanym i świadkom psychicznego wsparcia w związku z przemocą,

której doświadczyli. Informacje te przekazuje wychowawcy ucznia, który dopuścił się przemocy, a także wychowawcy ucznia poszkodowanego oraz świadków.

3. Jeśli jest to pierwszy ujawniony incydent związany z agresją/przemocą ze strony danego ucznia i incydent nie był drastyczny, wychowawca:

- a) wpisuje uczniowi uwagę negatywną,
- b) informuje ucznia o kolejnych krokach, jakie zamierza podjąć w jego sprawie, oraz o dalszych konsekwencjach, jakie mu grożą w razie powtarzania agresywnych zachowań,
- c) przeprowadza z uczniem indywidualną rozmowę interwencyjną na temat przemocy rówieśniczej, starając się jednocześnie ocenić przyczyny zachowania ucznia, a także zobowiązuje ucznia do poprawy zachowania i zadośćuczynienia poszkodowanemu uczniowi, po czym nadzoruje realizację ustalonego zadośćuczynienia przez ucznia.
- d) informuje rodziców ucznia o zdarzeniu

4. Jeśli uczeń ponownie dopuszcza się agresji/przemocy, wychowawca:

- a) postępuje jak w pkt. 3. a) i b),
- b) informuje o sytuacji pedagoga lub psychologa szkolnego, który przeprowadza z uczniem indywidualną rozmowę interwencyjną na temat przemocy rówieśniczej,
- c) informuje rodziców/opiekunów ucznia o incydencie i wzywa ich do szkoły na rozmowę,
- d) podczas rozmowy wspólnie z rodzicami/opiekunami ucznia rozważa możliwe przyczyny agresywnego zachowania ucznia, uzyskuje od nich informacje na temat sytuacji i zachowania ucznia poza szkołą oraz informuje ich o konsekwencjach, jakie grożą uczniowi w razie ponawiania agresywnych zachowań,
- e) wyciąga wobec ucznia konsekwencje przewidziane w statucie szkoły.

5. W razie wystąpienia dalszych agresywnych zachowań ucznia wychowawca:

- a) postępuje jak w pkt. 3. a) i b),
- b) stworzenie notatki służbowej lub karty interwencji przez wychowawcę,
- c) telefonicznie lub pisemnie informuje rodziców/opiekunów ucznia o incydencie i wzywa ich do szkoły na rozmowę wraz z dzieckiem,
- d) podczas rozmowy wspólnie z uczniem, jego rodzicami/opiekunami oraz pedagogiem rozważa możliwe przyczyny agresywnych zachowań ucznia, zobowiązuje go do właściwego zachowania oraz informuje o konsekwencjach, jakie mu grożą w razie ponawiania agresywnych zachowań,
- e) wyciąga wobec ucznia konsekwencje przewidziane w statucie szkoły;
- f) uczeń otrzymuje pisemne upomnienie dyrektora szkoły.
- g) jeśli wychowawca stwierdzi taką potrzebę, on sam lub pedagog bądź psycholog przeprowadza w klasie profilaktyczną lekcję wychowawczą poświęconą przemocy rówieśniczej i/lub uczeń podejmuje pracę z psychologiem szkolnym mającą na celu poprawę jego zachowania.

6. Jeśli uczeń nadal dopuszcza się agresywnych zachowań bądź też jego zachowanie (nawet jeśli ujawniono je po raz pierwszy) miało drastyczny charakter, wychowawca:

- a) postępuje jak w pkt. 3. a) i b),
- b) telefonicznie oraz pisemnie (listem poleconym) informuje rodziców/opiekunów ucznia o sytuacji, udziela im upomnienia i wzywa ich wraz z dzieckiem do szkoły na rozmowę z udziałem pedagoga lub psychologa szkolnego i dyrektora szkoły.
- c) podczas rozmowy rozważane są przyczyny agresywnych zachowań ucznia oraz możliwości udzielenia mu pomocy (w tym skierowanie do poradni psychologiczno-pedagogicznej). Następnie między uczniem, wychowawcą a rodzicami/opiekunami, w obecności pedagoga lub psychologa szkolnego i dyrektora szkoły spisywany jest kontrakt zobowiązujący ucznia do podporządkowania się zapisom kontraktu, a jego rodziców/opiekunów – do szczególnego nadzoru nad dzieckiem i współpracy ze

szkołą, a także określający formy długofalowej pomocy psychologiczno-pedagogicznej, jakiej szkoła udzieli uczniowi.

d) wyciąga wobec ucznia konsekwencje przewidziane w statucie szkoły,

e) powiadamia o agresywnym zachowaniu ucznia kuratora sądowego – jeśli uczeń pozostaje pod nadzorem kuratora.

7. Uczeń otrzymuje pisemną naganę dyrektora szkoły.

8. Jeśli stan uszkodzonego ucznia wskazuje na zagrożenie jego zdrowia lub życia, pracownik szkoły niezwłocznie wzywa lekarza lub pogotowie, o czym powiadamia dyrektora szkoły. O zaistniałej sytuacji wychowawca informuje telefonicznie rodziców/opiekunów ucznia i prosi ich o przybycie do szkoły. Uczniowi należy udzielić też wsparcia psychologicznego.

9. Jeśli zachowanie ucznia miało charakter czynu zabronionego, pracownik szkoły będący jego świadkiem lub posiadający na jego temat wiarygodne informacje z innego źródła informuje dyrektora, który zawiadamia policję. Jeśli konieczna jest niezwłoczna interwencja policji, pracownik wzywa policję, o czym powiadamia dyrektora szkoły. O zaistniałej sytuacji wychowawca informuje telefonicznie rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawienia się w szkole.

10. W razie braku współpracy rodziców/opiekunów ucznia, niedopełnienia przez ucznia warunków kontraktu lub szczególnie drastycznych zachowań z jego strony, dyrektor szkoły może podjąć decyzję o przeniesieniu ucznia do równoległej klasy i/lub poinformować Sąd Rodzinny o zagrożeniu demoralizacją małoletniego i/lub wystąpić do kuratora oświaty z prośbą o zgodę na przeniesienie ucznia do innej szkoły.

VIII. W przypadku, gdy rodzic/opiekun prawny poinformuje nauczyciela o bójce między uczniami w szkole nauczyciel:

1. Sporządza notatkę z rozmowy z rodzicem.

2. Powiadamia wychowawcę klasy i pedagoga szkolnego o zaistniałej sytuacji.

3. Pedagog przeprowadza rozmowę z ofiarą: pyta o sprawcę przemocy, kiedy i gdzie doszło do aktu przemocy, pyta dlaczego ofiara nie zgłosiła tego wychowawcy w tym samym dniu, oferuje pomoc uczniowi.

4. Pedagog powiadamia wychowawcę sprawcy aktu przemocy.

5. Pedagog przeprowadza rozmowę z sprawcą przemocy.

6. Wychowawca powiadamia rodziców/opiekunów sprawcy przemocy.

7. Wychowawca i/lub pedagog rozmawiają z rodzicami sprawcy przemocy.

8. Wychowawca udziela agresorowi nagany zgodnie ze statutem szkoły. W przypadku wszczynania kolejnych bójek przez agresora z widocznymi skutkami pobicia – szkoła kieruje sprawę na policję.

IX. Postępowanie w przypadku agresji ucznia wobec nauczyciela, pracownika szkoły, innych osób dorosłych przebywających w szkole nauczyciel

1. Informuje o zdarzeniu pedagoga lub dyrektora szkoły.

2. Pedagog ustala przebieg zajścia i świadków zdarzenia. Sporządza kartę interwencji.

3. Pedagog wzywa do szkoły rodziców / opiekunów prawnych ucznia, informuje o zdarzeniu i dalszym postępowaniu wobec ucznia.

4. W uzasadnionych przypadkach pedagog szkoły wnioskuję o zwołanie zespołu wychowawczego, który ustali dalszą strategię działań.

5. Zawiadomienie policji odbywa się na wniosek uszkodzonego.

6. W sytuacji wyjątkowej (zagrożenia życia, nieobecności dyrektora, w godzinach zajęć popołudniowych w szkole) nauczyciel/ pracownik szkoły zawiadamia niezwłocznie o zdarzeniu policję.

X. Postępowanie w przypadku agresywnego zachowania pracownika szkoły wobec ucznia

1. Po uzyskaniu informacji o zdarzeniu od ucznia/rodzica/pracownika szkoły, dyrektor szkoły przeprowadza niezwłocznie postępowanie wyjaśniające.
2. Dyrektor szkoły podejmuje przewidziane prawem działania wobec pracownika i informuje o nich rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
3. Dyrektor sporządza z podjętych działań notatkę i umieszczoną w dokumentacji zdarzeń.

XI. Postępowanie w przypadku agresywnego zachowania rodziców i innych osób dorosłych przebywających na terenie szkoły wobec uczniów, nauczyciel podejmuje następujące kroki:

1. Podejmuje próbę przerwania zachowania agresywnego i wstępnego rozpoznania okoliczności zdarzenia.
2. Powiadamia dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji.
3. W przypadku gdy osoba dorosła nie zaprzestała zachowania agresywnego, dyrektor szkoły zawiadamia policję.
4. W sytuacji wyjątkowej (zagrożenia życia, braku dykcji w godzinach zajęć popołudniowych w szkole) nauczyciel/ pracownik szkoły niezwłocznie powiadamia policję.

XII. W przypadku znalezienia broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów – należy zapewnić bezpieczeństwo osobom przebywającym na terenie placówki i wezwać policję.

Współpraca szkoły z policją

1. Nawiązanie stałego kontaktu z przedstawicielem policji – specjalista ds. nieletnich.
2. Nawiązanie współpracy z dzielnicowym – adres, telefon w widocznym miejscu
3. Ustalenie zasad kontaktu, stałych roboczych kontaktów.
4. Wzajemna edukacja – aspekty prawa – policja: problemy wychowawcze - pedagodzy; spotkania młodzieżą – policja, pedagog, psycholog szkolny.
5. Udział w szkolnych programach profilaktyki (w tym dot. bezpieczeństwa, odpowiedzialności karnej nieletnich).

Rozdział IV

Interwencja kryzysowa w szkole obejmuje:

1. Wydarzenia traumatyczne.
2. Samookaleczenie ucznia.
3. Przemoc w rodzinie.
4. Próba samobójcza.
5. Samobójstwo ucznia szkoły.

Rozdział V

Postępowanie w sytuacjach kryzysowych.

I. Wydarzenia traumatyczne

Śmierć ucznia

1. Powiadomienie uczniów po rzetelnym sprawdzeniu tożsamości ofiary.
2. Zebranie informacji o relacjach ofiary z osobami powiadamianymi, o stanie zdrowia osób powiadamianych – umożliwienie w razie potrzeby natychmiastową interwencję lekarską,
3. Powiadomienie o śmierci przez co najmniej dwie osoby. Jedna udziela informacji, druga zaś obserwuje reakcję osoby powiadamianej.
4. Przeprowadzenie rozmowy na terenie przyjaznym osobom powiadamianym.
5. Zawiadomienie w sposób najprostszy i zwięzły.

6. Unikanie drastycznych szczegółów i informacji niepotrzebnych, odnoszących się do drugorzędnych elementów sprawy.
7. Udzielenie wsparcia i pomocy psychologicznej.

Żaloba po śmierci ucznia

1. Poinformowanie nauczycieli, wychowawców.
2. Przypomnienie zasad dyskusji z uczniami, uwzględniając elementy odreagowania –na godzinach wychowawczych, innych lekcjach.
3. Stworzenie możliwości uczestniczenia klasy i pracowników szkoły w ceremoniach pogrzebowych.
4. Monitorowanie stanu psychicznego uczniów ze szczególnym uwzględnieniem reakcji stresu pourazowego.
5. Skonsultowanie sytuacji z pedagogiem lub specjalistą z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej;
6. Umożliwienie potrzebującym kontaktu ze specjalistami z placówek wsparcia zewnętrznego.

Wypadek ucznia

1. Udzielenie pierwszej pomocy medycznej poszkodowanemu.
2. Obowiązek powiadamiania i zabezpieczenia miejsca zdarzenia
3. Powołanie zespołu powypadkowego.
4. Postępowanie powypadkowe powołanego zespołu:
 - a) przesłuchuje poszkodowanego ucznia (w obecności rodzica lub wychowawcy/pedagoga/psychologa szkolnego) i sporządza protokół przesłuchania;
 - b) przesłuchuje świadków wypadku i sporządza protokoły przesłuchania; jeżeli świadkami są uczniowie – przesłuchanie odbywa się w obecności wychowawcy lub pedagoga/psychologa szkolnego, a protokół przesłuchania odczytuje się w obecności ucznia – świadka i jego rodziców;
 - c) sporządza szkic lub fotografię miejsca wypadku;
 - d) uzyskuje pisemne oświadczenie nauczyciela, pod opieką którego uczeń przebywał w czasie, gdy zdarzył się wypadek;
 - e) uzyskuje opinię lekarską z opisem doznanych obrażeń i określeniem rodzaju wypadku;
 - f) sporządza protokół powypadkowy nie później niż w ciągu 14 dni od daty uzyskania zawiadomienia o wypadku - protokół powypadkowy podpisują członkowie zespołu oraz dyrektor szkoły.

Samookaleczenia uczniów

1. Odizolowanie ucznia od klasy, pamiętając, aby nie zostawiać go samego.
2. Udzielenie pomocy przedmedycznej, gdy uczeń swoim zachowaniem i stanem zdrowia stwarza zagrożenie dla swojego życia.
3. Wezwanie pogotowia ratunkowego.
4. Powiadomienie niezwłoczne rodziców/ opiekunów prawnych.
5. Ustalenie świadków zdarzenia.
6. Zorganizowanie doraźnej pomocy specjalisty (pedagog).
7. Objęcie ucznia wzmoczoną opieką pedagogiczną i obserwacją po jego powrocie do szkoły. Jeśli samookaleczenie ma miejsce w domu, a rodzic poinformował o zajściu szkołę, konieczne jest przekazanie rodzicom informacji o instytucjach udzielających pomocy psychologicznej.

Przemoc w rodzinie

(Dziecko, osoba dorosła zgłasza, że uczeń jest bity, boi się wrócić do domu, jest wyzywane, zabrania mu się jeść, myć itp)

1. Uzyskanie informacji lub przypuszczenie o stosowaniu przemocy wobec ucznia.
2. Powiadomienie dyrektora i pedagoga/psychologa/członka zespołu lub w razie jego nieobecności osobę zastępującą dyrektora o zdarzeniu.
Jeśli szkoła posiada informację, że rodzina/uczeń mają kuratora, on również zostaje powiadomiony o zaistniałej sytuacji.
3. Sporządzenie notatki opisującej: wygląd dziecka, dolegliwości stan zdrowia, uzyskane informacje oraz podjęte przez siebie działania.
4. Zaproszenie rodzica do szkoły przez dyrektora, wychowawcę, pedagoga.
5. Zawarcie z rodzicami kontrakt o współpracy na rzecz poprawy sytuacji dziecka i rodziny.
6. Podjęcie działań wynikających z potrzeb dziecka i rodziny w kierunku: - wzmocnienia dziecka, udzielenia wsparcia w sytuacji kryzysowej i traumatycznej poprzez zapewnienie mu pomocy psychologiczno - pedagogicznej na terenie szkoły, wspierania rodziny poprzez kierowanie do instytucji oferujących np. poradnictwo, konsultacje psychologiczne, terapię uzależnień, terapię dla sprawców przemocy, grupy wsparcia, warsztaty umiejętności wychowawczych
7. Wypełnienie przez pedagoga, psychologa lub wychowawcę formularza „Niebieska Karta – A” (z udziałem ucznia lub pod jego nieobecność, jeśli nie można nawiązać z nim bezpośredniego kontaktu)
8. Przekazanie formularza „Niebieska Karta – B” osobie reprezentującej dziecko (rodzicowi, który nie jest sprawcą przemocy, opiekunowi lub osobie zgłaszającej przemoc wobec dziecka)
9. Przekazanie oryginału formularza „Niebieska Karta – A” przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnemu.
10. Ponowne wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” i zawiadomienie Sądu Rodzinnego Jeśli osoba, wobec której zachodzi podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, dopuściła się ponownie przemocy, należy ponownie wypełnić formularz A w zakresie niezbędnym do udokumentowania nowego zdarzenia i przesłać go do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego oraz zawiadomić Sąd Rodzinny.

Próba samobójcza

Każdy pracownik Szkoły Podstawowej nr 2 ma obowiązek zareagowania na jakikolwiek sygnał o ryzyku zachowania autodestrukcyjnego u ucznia. W przypadku zaobserwowania lub podjęcia informacji, że uczeń planuje podjąć próbę samobójczą, każdy pracownik powinien niezwłocznie poinformować o tym dyrektora szkoły.

1. Postępowanie w przypadku stwierdzenia występowania u ucznia czynników wskazujących na ryzyko zachowań samobójczych.

O wysokim ryzyku zachowań samobójczych świadczyć może wystąpienie przynajmniej jednego z poniższych czynników:

- a. mówienie o poczuciu beznadziejności, bezradności, braku nadziei,
- b. mówienie wprost lub bezpośrednio o samobójstwie, pisanie listów pożegnalnych lub testamentu,
- c. pozbywanie się osobistych i cennych dla ucznia przedmiotów,
- d. unikanie kontaktów z bliskimi kolegami, izolacja, zamykanie się w sobie,
- e. zaniechanie zajęć, które dotychczas sprawiały uczniowi przyjemność,
- f. przejawianie dużych zmian charakteru, nastroju, występowanie nietypowych zachowań,
- g. przejawianie innych zachowań ryzykownych: okaleczanie się, zażywanie narkotyków, spożywanie alkoholu,
- h. przejawianie zainteresowania tematyką śmierci, umierania itp.,

- i. podejmowanie w przeszłości prób samobójczych,
 - j. fascynacja znanymi osobami (np. gwiazdami popkultury), które popełniły samobójstwo.
2. Po zdiagnozowaniu sytuacji zagrożenia, wychowawca, pedagog i psycholog szkolny lub podejmują odpowiednie działania interwencyjne:
- a) Jednoznacznie ustalają, które z w/w przesłanek występują u danego ucznia.
 - b) Przeprowadzają analizę sytuacji szkolnej i rodzinnej ucznia w celu występowania ustalenia przyczyn, kontaktują się z rodzicami w celu ustalenia przyczyn zmian w zachowaniu ucznia.
 - c) Sporządzają notatkę służbową zgodnie z wzorcem.
 - d) Przekazują informację o zagrożeniu rodzicom i dyrektorowi szkoły.
 - e) Ustalają z rodzicami zasady wzajemnych kontaktów, proponują pomoc psychoterapeutyczną poza terenem szkoły.
3. Postępowanie w przypadku powzięcia informacji, że uczeń zamierza popełnić samobójstwo (informacja od samego ucznia, kolegów, rodziny, osób postronnych)
- a) Po zdiagnozowaniu sytuacji zagrożenia wychowawca, pedagog szkolny oraz dyrektor szkoły podejmują następujące działania:
 - b) Nie pozostawiają ucznia samego, próbują przeprowadzić go w ustronne, bezpieczne miejsce.
 - c) Informują o zaistniałej informacji i zagrożeniu rodziców.
 - d) Przekazują dziecko pod opiekę rodziców (prawnych opiekunów) lub jeżeli przyczyną zagrożenia jest sytuacja domowa ucznia odpowiednim instytucjom (np. policji).
 - e) Przekazują informację, gdzie szukać pomocy.
4. Postępowanie w przypadku powzięcia informacji, że uczeń podjął próbę samobójczą.
- 1) Po powzięciu informacji, że uczeń podjął próbę samobójczą dyrektor szkoły, wychowawca, pedagog szkolny podejmują następujące działania:
 - a) Wezwanie pogotowia.
 - b) Jeśli próba samobójcza ma miejsce w szkole, wychowawca, (nauczyciel, pracownik) powiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły a ten rodziców/opiekunów prawnych.
 - c) Dyrektor szkoły, pedagog szkolny oraz wychowawca dokonują oceny sytuacji i przeprowadzają rozmowę wspierającą z uczniem i rodzicami oraz przekazują informacje dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
5. Jeśli próba samobójcza ma miejsce w domu, a rodzic poinformował o zajściu szkołę, dyrektor szkoły, pedagog szkolny przekazuje rodzicom informacje dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej:
- a) próbie samobójczej dyrektor informuje Radę Pedagogiczną pod rygorem tajemnicy w celu podjęcia wspólnych działań oraz obserwacji zachowania ucznia po jego powrocie do szkoły przez wszystkich nauczycieli.
 - b) Pedagog planuje dalsze działania mające na celu zapewnienie uczniowi bezpieczeństwa w szkole, atmosfery życzliwości i wsparcia oraz przekazują rodzicom informacje o możliwościach uzyskania pomocy psychologiczno-pedagogicznej poza szkołą.
6. W przypadku śmierci ucznia w wyniku samobójstwa dyrektor szkoły informuje organ prowadzący i nadzorujący szkołę o zaistniałej sytuacji.
7. Pedagog szkolny oraz wychowawcy udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej innym uczniom szkoły.

Samobójstwo ucznia szkoły

1. Zebranie wstępnych informacji o okolicznościach zdarzenia i przekazanie ich dyrektorowi szkoły. Powiadomienie dyrektora szkoły i wychowawcę o zdarzeniu.

2. Zawiadomienie organu prowadzącego i nadzorującego szkołę przez dyrektora szkoły.
3. Zebranie Zespołu Kryzysowego i wspólne podjęcie dalszych działań: zdiagnozowanie działań interwencyjnych, podjęcie działań interwencyjnych, podjęcie współpracy międzyinstytucjonalnej.
4. Poinformowanie nauczycieli o zdarzeniu na Radzie Pedagogicznej
5. Poinformowanie uczniów na forum klasy przez wychowawców lub/i innych zaufanych nauczycieli szkoły o śmierci ucznia.
6. Udzielenie wsparcia psychologicznego uczniom – wyznaczenie miejsca, w którym dyżurować będą specjaliści pomagający uczniom.
7. Stworzenie uczniom możliwości indywidualnego uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych.
8. Udzielanie wsparcia uczniom – członek zespołu informuje klasę, kto i gdzie, w jakich godzinach na nich czeka.
9. Unikanie umedialniania problemu
10. Unikanie poczucia nadmiernej odpowiedzialności za zdarzenie.

Rozdział VI

Działania interwencyjne w sytuacji podejrzenia rodzica odbierającego dziecko ze szkoły o bycie stanie pod wpływem alkoholu lub narkotyków.

1. Nauczyciel, który podejrzewa lub otrzymuje informację o tym, że po dziecko przyszedł rodzic podejrzany o wpływ alkoholu lub innych substancji, powiadamia dyrektora szkoły.
2. Dyrektor wydaje dyspozycje, które umożliwią odizolowanie dziecka od nietrzeźwego rodzica.
3. Dyrektor/nauczyciel nawiązuje kontakt z drugim rodzicem, informuje o zaistniałej sytuacji oraz ustala sposób dalszego postępowania w celu odebrania dziecka ze szkoły.
4. Dziecko odbiera drugi rodzic lub na podstawie ustaleń z rodzicami nauczyciel przekazuje dziecko osobie upoważnionej przez rodzica. Osoba upoważniona w momencie odbioru dziecka powinna mieć przy sobie dowód osobisty i na żądanie nauczyciela okazać go.
5. Jeżeli nie ma możliwości kontaktu z drugim rodzicem lub osobą upoważnioną do odbioru dziecka, nauczyciel informuje dyrektora o zaistniałej sytuacji. Dyrektor podejmuje decyzję co do dalszego trybu postępowania z uwzględnieniem: decyzji o ponownej próbie skontaktowania się z osobami mogącymi odebrać dziecko; w tym czasie dziecko pozostaje pod opieką nauczyciela, w przypadku wyczerpania wszelkich możliwości odbioru dziecka przez rodzica lub osobę upoważnioną dyrektor podejmuje decyzję o zawiadomieniu policji.
6. Dyrektor sporządza notatkę służbową z przebiegu zdarzenia.
7. Po zdarzeniu dyrektor przeprowadza rozmowę z rodzicami w celu wyjaśnienia zaistniałej sytuacji oraz zobowiązuje ich do przestrzegania zasad obowiązujących w szkole dotyczących odbioru dziecka z placówki.
8. W przypadku gdy sytuacja zdarza się kolejny raz dyrektor może powiadomić o zdarzeniach sąd rejonowy, wydział rodzinny nieletnich, a także miejski ośrodek pomocy społecznej.

Ważne adresy**Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**

ul. Imielińska 87
41-407 Imielin
tel.: 32 225 57 46

**Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
Punkt Interwencji Kryzysowej**

ul. Łędzińska 24
43-140 Łędziny
tel.: 32 324 08 16

**Gminna Komisja Rozwiązywania
Problemów Alkoholów**

ul. Imielińska 81
41-407 Imielin
tel.: 32 225 55 05

**Poradnia Leczenie Uzależnień dla Dzieci
i Młodzieży**

ul. Szpitalna 1
41-219 Sosnowiec
tel.: 32 266 24 34

**MENS SANA – tylko dla osób pełnoletni
w ramach NFZ****Ośrodek Pomocy Psychologicznej
Profilaktyki i Leczenia Uzależnień**

Rynek 8
41-400 Mysłowice
tel. 32 222 29 07 lub 512805911
ul. Bukowa 20
43-100 Tychy
tel. 32 327 51 83 lub 605637072

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Granitowa 130
43-155 Bieruń
tel.: 32 216 36 90

**Poradnia Zdrowia Psychicznego dla
dzieci**

ul. Dąbrowskiego 30
Oświęcim
tel.: 663 206 334

Poradnia Zdrowia Psychicznego

ul. Lompy 16
Katowice
tel: 32 225 35 98

Poradnia Terapii Uzależnienia

ul. Powstańców Śląskich 21
Oświęcim
tel. 730 797 794

**Poradnia zdrowia psychicznego dla
dzieci**

ul. Gabrieli Zapolskiej 3
41-218 Sosnowiec
tel. (32)292-91-93

**Poradnia Zdrowia Psychicznego dla
Dzieci**

ul. Powstańców 31
40-038 Katowice
tel. (32)2552226

**Konsultacja psychiatryczna w nagłych
przypadkach**

Centrum Pediatrii im. Jana Pawła II w
Sosnowcu
ul. Gabrieli Zapolskiej 3
41-218 Sosnowiec

Telefony zaufania:

800 100 100 – telefon dla rodziców
800 702 222 – wsparcie dla osób w stanie
kryzysu psychicznego
116 111 – telefon dla dzieci 18

Karta interwencji A

Imielin,

W dniu(data) nauczyciel został poinformowany, że
dziecko (imię i nazwisko)

OPIS sytuacji:

.....
.....
.....
.....
.....

Zostały podjęte następujące działania:

- * został poinformowany wychowawca klasy/pedagog/psycholog,
- * został wezwany rodzic/opiekun prawny ucznia,
- * zapewniono uczniowi pierwszą pomoc,
- * przekazano rodzicom adresy placówek, w których mogą uzyskać pomoc specjalistyczną,
- * uczniowi wpisano negatywną uwagę.

.....
podpis

Karta interwencji – B

Imielin,

W dniu (data) odbyło się spotkanie:
*państwo rodzice ucznia
.....
*wychowawcy klasy.....
*pedagoga szkolnego.....

W czasie spotkania została przedstawiona sytuacja z dnia.....
dotycząca.....
.....
.....
.....
..... (opis wydarzenia)

Poinformowano:
* o konsekwencjach sytuacji
* formach pomocy uczniowi (konkretnie)
* przekazano informację o placówkach, do których można zgłosić się o pomoc
*

Ustalono:
* termin, w którym rodzice poinformują wychowawcę klasy o umówionej formie pomocy
* formach kontaktu z rodzicami
*

.....
podpisy uczestniczących w spotkaniu

KARTA INTERWENCJI

1. Imię i nazwisko dziecka

2. Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)

.....
.....
.....

4. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia

.....
.....
.....

4. Opis działań podjętych przez nauczyciela – Karta interwencji A

5. Spotkania z opiekunami dziecka – Karta interwencji B

6. Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe):

- zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na policję lub do prokuratury,
- wniosek do sadu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka / rodziny,
- uruchomienie procedury „Niebieskiej Karty”,
- inny rodzaj interwencji, jaki?

7. Dane dotyczące interwencji i data interwencji

(nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję)

.....
.....
.....
.....
.....

.....

Podpisy

Karta obserwacji

W dniu (data) nauczyciel/pedagog/psycholog zauważył,
że dziecko (imię i nazwisko):

- * jest brudne (ma brudne ręce, buzie, ubrania),
- * przychodzi spóźnione na lekcje,
- * nie posiada przyborów szkolnych: zeszytu, książek, piórnika itp.,
- * śpi/zasypia/ jest ospałe na lekcji,
- * zmieniło swoje zachowanie. Dziecko jest zamknięta w sobie, bardziej żywe, wycofane, nie chce nawiązywać kontaktów z rówieśnikami, jest wybuchowe,
- * fantazjuje (mija się z prawdą; opowiada rzeczy, które nie miały miejsca itp.),
- * mówi, że czuje się osamotnione, nie ma przyjaciół, nikt nie chce się z nim bawić, kolegować,
- * przyniosło do szkoły większą ilość pieniędzy,
- * od dziecka wyczuło dym papierosowy,
- * przychodzi do szkoły zapłakane,
- * pije napoje energetyzujące,
- * przez kilka/kilkanaście dni nie ma drugiego śniadania, nie je niczego na przerwach,
- * ma pocięte ręce, uda lub inne części ciała; ślady po ranach, posiniaczenia, zadrapania,
- * ubiera się nieadekwatnie do pogody – długie rękawy w upalne dni,
- * nosi liczną biżuterię na rękach,
- * posiada niepotrzebne do nauki przedmioty,
- * posiada lekarstwa, suplementy diety, substancje medyczne i paramedyczne,
- *
- *

Celem dalszej obserwacji nauczyciel (imię i nazwisko) przekazuje informację wychowawcy klasy.....
(imię i nazwisko)

.....
podpis nauczyciela